Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΤΩΝ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Τ' ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ Γ. ΜΟΥΡΟΥΖΗ

ΚΗ'.

ΑΤΑ την Κρητική ἐπανάστασι τοῦ 1897, ὁ Μουρούζης πολέμησε στὶς δυτικὲς ἐπαρχίες τοῦ ἡρωϊκοῦ αὐτοῦ νησιοῦ καὶ πῆρε μέρος στὴν περίφημη πολιορκία τοῦ πύργου τῆς Μαλάξας.

Μιὰ μέρα μάλιστα ὁ Μουρούζης πῆρε μαζύ του τὸν ποιητὴ Κ. Μάνον, προχώρησε πρὸς τὸν πολιορκούμενο πύργο, περιφρονῶντας τὴν βροχὴ τῶν ἐχθρικῶν σφαιρῶν, κι' ἔστησε, σὲ μικρὴ ἀπόστασι ἀπ' αὐτόν, μιὰ μεγάλη σημαία γιὰ νὰ πικάρη τοὺς Τούρκους!...

* * *

Μιὰ ἀποκρηάτικη νύχτα, κατὰ τὴ μία τὰ μεσάνυχτα, κάποιος ἐπαγγελματίας μουσικός, πιανίστας, καθότανε μὲ τὴν παρέα του στὸ καφενεῖο τοῦ Ζαχαράτου καὶ κουβεντιάζοντας ἥσυχα ἔπινε τὴ σοκολάτα του.

Ἄξαφνα μπῆκε μέσα στὸ καφενεῖο ὁ Μουρούζης, μαζὺ μὲ τοὺς φίλους του, καί, μόλις εἶδε τὸν μουσικό, τοῦ φώναξε:

—Ἀ! Νὰ μιὰ σύμπτωσι πρώτης τάξεως!... Θὰ μᾶς παίξης πιάνο!

—Ἀλλὰ ἔγω νὰ πάω σὲ μιὰ διασκέδασι, κ. Μουρούζη, τοῦ ἀποκρίθηκε ἀμέσως ὁ μουσικός.

—Καὶ τί καλύτερη διασκέδασι θέλεις ἀπ' τὴ μουσική! τοῦ ξανάπε τότε ὁ Μουρούζης. Καὶ τί καλύτερη συντροφιὰ ἀπ' τὴ δική μας! Ἔλα, ἄφησε τὶς ἀντιρρήσεις καὶ παῖξε!

Ὁ μουσικός, ποὺ ἤξερε πῶς ὁ Μουρούζης σὰν ἤθελε κάτι δὲν χωράτευε, κάθησε στὸ πιάνο κι' ἔπαιξε ἕνα κομμάτι.

Μετά, θέλησε νὰ σηκωθῆ.

—Ἀ, δὲν θὰ φύγης! Θὰ μᾶς παίξης καὶ λίγο «Μποέμ»! τοῦ εἶπε ὁ Μουρούζης.

—Ἀλλά... τόλμησε νὰ διαμαρτυρηθῆ ὁ μουσικός.

—Παῖξε, σοῦ λέω!... φώναξε τότε ὁ Μουρούζης θυμωμένος.

Κι' ὁ μουσικὸς ἀναγκάστηκε νὰ παίξη καὶ «Μποέμ» κι' ὅ,τι ἄλλο ζητοῦσε ὁ Μουρούζης, ὡς τὶς τέσσερες τὸ πρωΐ, ποὺ τὸν ἄφησε ἐλεύθερο ὁ τρελλὸς Ἕλλην πρίγκηψ.

* * *

Ὁ περίφημος χρονογράφος Τίμ. Στάθ. ἔγραψε κάποτε τὰ ἑξῆς ἐνδιαφέροντα καὶ χαμακτηριστικώτατα γιὰ τὸν Μουρούζη:

«Δυὸ φορὲς στὴ ζωή μου τὸν εἶδα στουπὶ στὸ μεθύσι. Ὅταν μεθοῦσε, ἀπεκοιμᾶτο ὁ ἐξαίσιος Μουρούζης καὶ ξυπνοῦσε ὁ Μουρούζης ὁ παράξενος. Θὰ πάθαινε παραίσθησιν, ἴσως, ὁ Ἀπόλλων ἐκεῖνος. Ἐμπρός του ἡ κοινωνία θὰ ἀνεπτύσσετο ὡς ἐγθρικὸ στρατόπεδο. Ἔτσι μόνον ἐξηγεῖται πῶς ὁ εὐγενέστερος ὅλων τῶν εὐπατριδῶν τοῦ κόσμου ἐγίνετο ἄγριος, ἐπιθετικός, μανιώδης. Εἶπα πὼς δυὸ φορὲς τὸν εἶδα σὲ τέτοια κατάστασι. Τὴ μιὰ φορὰ τὰ εἶχε κάμει θάλασσα στὴν Ὁμόνοια. Εἶχε πῆ ἕναν Νιαγάρα! Καὶ κατέβηκε σ' ἕνα καφὲ - σαντάν. Στὸ καφὲ - σαντὰν αὐτὸ καθήμεθα δυὸ - τρεῖς φίλοι, πίνοντας τὴν μπυρίτσα μας. Ὁ Μουρούζης ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἔλειπε στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἡ ὁρμητικὴ εἴσοδός του μᾶς ξάφνισε. Δὲν ξέραμε πὼς εἶχε 'ρθῆ στὴν Ἑλλάδα καὶ γι' αὐτὸ ἔφυγε ἀπὸ τὸ στόμα μου μιὰ ἠλιθιωτάτη ἔκπληξις :

—Μπᾶ ! Ὁ Μουρούζης !...

Ὁ Μουρούζης τ' ἄκουσε καὶ ἐστράφη, σὰν νὰ τὸν πάτησαν στὸ πόδι. Μὲ κύτταξε καλά. Εἶδε ὅτι δὲν ἤμουν κούτσαβος. Οὔτε μουσταχαλῆς. Γύρισε πάλι κ' ἔκατσε σ' ἕνα ἄλλο τραπέζι. Ὕστερα ἀπὸ λίγο, ἕνα γκαρσόνι, φορτωμένο μπουκάλες μπύρας Μονάχου, τῆς ξεφόρτωσε στὸ τραπέζι μας.

—Αὐτές, εἶπε, τὶς προσφέρει ὁ κ. Μουρούζης στὸν κύριο !

Κι' ἔδειξε ἐμέ ! Μετὰ ἕνα λεπτὸ νὰ καὶ ὁ Μουρούζης ! Μὲ τὸ καπέλλο στὸ χέρι.

—Ἐμμα ὁ κ. Μουρούζης !

Συστηθήκαμε κ' ἐμεῖς. Ἄμα εἶπα κ' ἐγὼ ποιὸς εἶμαι, μοῦδωσε τὸ χέρι. Ζαλισμένος κ' ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἀδεξιότητά μου, ἁπλωσα τὸ χέρι μου. Μοῦ τὸσφιξε σὰν τανάλια. Ἔπειτα γελῶντας γέμισε ἕνα ποτῆρι μπύρα, τσουγγρίσαμε κ' ἔφυγε. Ἔτσι τοῦρθε ! Ἐκεῖνο ποὺ φώναξα ἀγαθώτατα, δὲν τὸν δυσαρέστησε. Ὁ Μουρούζης συνήθιζε νὰ δέρνη μόνον τοὺς παλληκαράδες. Ὅταν δὲν εἶχε ἐμπρός του τέτοιους, ἦταν ἀγαθὸς σὰν μικρὸ παιδί. Ἔφθανε δὲ πολλὲς φορὲς ἕνας λόγος, γιὰ νὰ ξυπνήση καὶ νὰ ἐπιδληθῆ στὸν μεθυσμένο Μουρούζη ὁ ἀπαράμιλλος εὐγενής. Αὐτὸ τὸ εἶδα τὴ δεύτερη φορά.

Περνοῦσα ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς. Ἐκεῖ, ἀπέναντι ἀπὸ τὸ σταθμὸ τοῦ σιδηροδρόμου, εἶνε ἕνα ὑπόγειο καφὲ - σαντάν. Ἄκουσα θόρυβο κ' ἐστάθηκα. Ἦταν ὁ Μουρούζης. Μεθυσμένος στουπί ! Ἐβγῆκε κλονιζόμενος καὶ σέρνοντας στὴ σκάλα μιὰ γυναῖκα. Τὴν ἔλεγαν Βάνδα. Ἐκείνη ἀνθίστατο. Ὁ Μουρούζης οὔτε ἐννοοῦσε τὴν ἀντίστασί της. Τὴν ἔσερνε σὰν κόττα. Ἄξαφνα ἡ γυναῖκα στάθηκε στὰ πόδια της καὶ τοῦ εἶπε κατάμοντρα :

—Κύριε Μουρούζη ! Δὲν εἶσθε εὐγενής !...

Ὁ κλονιζόμενος εὐγενὴς τινάχτηκε τότε καὶ ἔμεινε σὲ στάσι προσοχῆς.

—Κυρία ! εἶπε, καὶ ὑποκλίθηκε, σὰν νὰ βρισκόταν μπροστὰ σὲ πρίγκηπέσσα.

Ἐκείνη πέρασε ἀπὸ μπρός του ἥσυχα καὶ μπῆκε πάλι στὸ καφὲ - σαντάν. Αὐτὸς ἔβγαλε τὸ καπέλλο του. Εἶχε ξεμεθύσει !...

Ἤμουν, ὅπως εἶπα, αὐτόπτης σ' αὐτὴ τὴν σκηνή. Κι' ἀπὸ αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἐννόησα γιατί ὁ κόσμος λάτρευε τὸν Μουρούζη. Καὶ ἄξιζε πράγματι αὐτὴ τὴν ἀγάπη !».

* * *

Μολαταῦτα, ὁ Μουρούζης, ποὺ ντυνόταν πολυτελέστατα, ποὺ σκορποῦσε μὲ ἀφάνταση ἁπλοχεριὰ κι' ἀλογάριαστα τὸ χρῆμα του, ἐνῶ μποροῦσε νὰ ἔχη ἕνα πολυτελέστατο καὶ ἀναπαυτικώτατο κρεββάτι, κοιμόταν ἀπάνω σ' ἕνα κρεββάτι ποὺ ἀπετελεῖτο ἀπὸ δυὸ στρίποδα, δυὸ τάβλες καὶ τρεῖς κουβέρτες.

Σὰν τέλειος στρατιώτης, εἶχε τόσο σκληραγωγήσει τὸ σῶμα του, ὥστε δὲν μποροῦσε, τοῦ φαινόταν ἀνάποδο, νὰ κοιμηθῆ ἀπάνω σὲ ἀναπαυτικὸ κρεββάτι.

* * *

Κάποτε ὁ Μουρούζης ἔμενε στὸ ἴδιο δωμάτιο μ' ἕναν συνάδελφό του ἀξιωματικό, μαζὺ μὲ τὸν ὁποῖον εἶχαν τοποθετηθῆ σὲ μιὰ μικρὴ πόλι.

Μιὰ μέρα, κατὰ τὰ ξημερώματα, ὁ φίλος του ἄκουσε ν' ἀνοίγη ἡ πόρτα τοῦ δωματίου του κι' εἶδε τὸ Μουρούζη νὰ μπαίνη μέσα σὲ οἰκτρὴ κατάστασι, μαζὺ μὲ δυὸ-τρεῖς ἄλλους, ποὺ ἦσαν κι' αὐτοὶ στουπὶ στὸ μεθύσι.

Ἡ ἀκολουθία αὐτὴ τοῦ Μουρούζη δὲν ἦταν καθόλου τιμητικὴ γι' αὐτόν. Ἐκεῖνοι ποὺ τὴν ἀποτελοῦσαν ἦσαν χαμένοι, καθαυτὸ παληοτόμαρα.

Ὅταν τοὺς εἶδε ὁ συγκάτοικος τοῦ Μουρούζη, πετάχτηκε ἀπ' τὸ κρεββάτι του καὶ τοὺς ἔδιωξε, μὲ τὸν τρόπο ποὺ τοὺς ταίριαζε, παρ' ὅλες τὶς διαμαρτυρίες τοῦ μεθυσμένου φίλου του.

Κι' ὅταν μείναμε μόνοι τους οἱ δυὸ φίλοι, ὁ συγκάτοικος τοῦ Μουρούζη τὸν ἔπιασε ἀπ' τὰ χέρια καὶ τοῦ εἶπε:

—Δὲν ἐννοεῖς καθόλου νὰ καταπολεμήσης τουλάχιστον τὸ ἄθλιο αὐτὸ πάθος, ποὺ σὲ παρασύρει σὲ πράξεις ποὺ σ' ἐξευτελίζουν, ποὺ διασύρουν τὸ περίλαμπρο ὄνομα τῆς οἰκογενείας σου;

Ὁ Μουρούζης τὸν ἄκουσε κατάπληκτος. Κι' ἀντὶ νὰ ἐξαγριωθῆ, ξέσπασε σὲ κλάμα!...

Μέρες πολλὲς ὕστερα ἀπ' τὴ σκηνὴ αὐτή, ὁ Μουρούζης δὲν ἔβαλε κρασὶ στὸ στόμα του. Ὅλη μέρα ἔμενε κλεισμένος στὸ δωμάτιό του καὶ περνοῦσε τὸν καιρό του διαβάζοντας, ἱστορία κυρίως, ἢ ἀσκούμενος στὰ ὅπλα, μαζὺ μὲ τὸν συγκάτοικό του.

Μιὰ μέρα ὅμως, βγῆκε μόνος του ἔξω καὶ γύρισε, ὅπως καὶ πρῶτα, τρεκλίζοντας ἀπ' τὸ πολὺ ποτό.

—Ἀχ! ἔπρεπε νὰ σὲ γνώριζα πολὺ πρὶν καὶ μαζὺ μὲ σένα καὶ πολλοὺς ἄλλους ὅμοιούς σου! φώναξε στὸ φίλο του μόλις μπῆκε μέσα στὸ δωμάτιο. Τώρα, εἶνε πολὺ ἀργά!... Τὸ πάθος μου μ' ἔχει ὑποδουλώσει!...

Κι' ἀπ' τὴ μέρα κείνη, ἐνῶ πάντοτε ἔβγαινε ἔξω μὲ τὴν ἀπόφασι νὰ μὴν ἀγγίξη στὰ χείλη του ποτῆρι, γύριζε πάντα μεθυομένος.

* * *

Ὁ Μουρούζης, ὡς ἀξιωματικὸς τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ διεκρίθη σ' ὅλες τὶς μάχες, στὶς ὁποῖες ἔλαβε μέρος κι' ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις τὸν ἐτίμησε μὲ τὸ παράσημο τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς. Ἴδοὺ πόσο ἁπλᾶ διηγεῖτο ὁ Μουρούζης τὴν αἰτία τῆς ἐξαιρετικῆς αὐτῆς τιμῆς ποὺ τοῦ ἔγινε :

—Ὁ πόλεμος στὴν Ἀφρική, ἔλεγε, ἦταν ἐξαιρετικὰ σκληρός. Μιὰ μέρα, λοιπόν, καθὼς ἔκαναν ἀνίχνευσι, μαζὺ μὲ πέντε σπαχῆδες, πέσαμε σὲ μιὰ ἐνέδρα ἰθαγενῶν, οἱ ὁποῖοι μ' ἐτραυμάτισαν μὲ λόγχη στὸν μηρό. Ἄναψε τότε τὸ αἷμα μου καὶ ρίχτηκα ἀπάνω τους. Οἱ σπαχῆδες μου, ἀληθινὰ λιοντάρια, ξεσπάθωσαν. Καὶ τὸ φινάλε ἦταν νὰ πιάσουμε καὶ τρεῖς αἰχμαλώτους. Τοὺς δέσαμε μὲ τὸν κανονισμένο ἐκεῖ τρόπο. Δέσιμο τὰ χέρια, μιὰ θηλειὰ στὸ λαιμὸ καὶ τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ σχοινιοῦ δεμένη στὸ ἄγκιστρο τῆς σέλλας. Ἐμεῖς καβάλλα κι' οἱ αἰχμάλωτοι πεζοί. Τρὸκ ἐμεῖς, στὰ τέσσερα ἐκεῖνοι! Ἂν ἤθελαν, ἂς μὴν ἔτρεχαν. Λίγο νὰ τέντωνε τὸ σχοινί, θὰ πνιγόντουσαν! Ἔτσι τοὺς κουβαλήσαμε στὸ στρατόπεδο καὶ μοῦδωσαν τὸ παράσημο τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς!

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.